

Гроші на «регіональну мову»: оприлюднено докази фінансування Кремлем мовних провокацій в Україні

24 квітня 2026 р.,
16:03

 [Антон Бабич](#) 451 0

Гроші на «регіональну мову»: оприлюднено докази фінансування Кремлем мовних провокацій в Україні

Росія виділяла кошти на просування так званого «мовного закону Ківалова-Колесніченка», який де-юре надавав російській мові статус регіональної в Україні, а де-факто наближав її вагу до державної. Фінансування надходило і до, і після ухвалення закону та спрямовувалося на публічні заходи, статті в медіа та друковані матеріали для української громадськості та міжнародних інституцій, створені, зокрема, щоб чинити «політичний тиск на українську владу»

Це [встановили](#) «Схеми» (Радіо Свобода), проаналізувавши та верифікувавши документи витoku з «Правфонду» – російської державної організації «з підтримки співвітчизників за кордоном».

Співавтори мовного закону, тодішні народні депутати від «Партії регіонів» Вадим Колесніченко та Сергій Ківалов, на прохання «Схем» про коментар не відповіли.

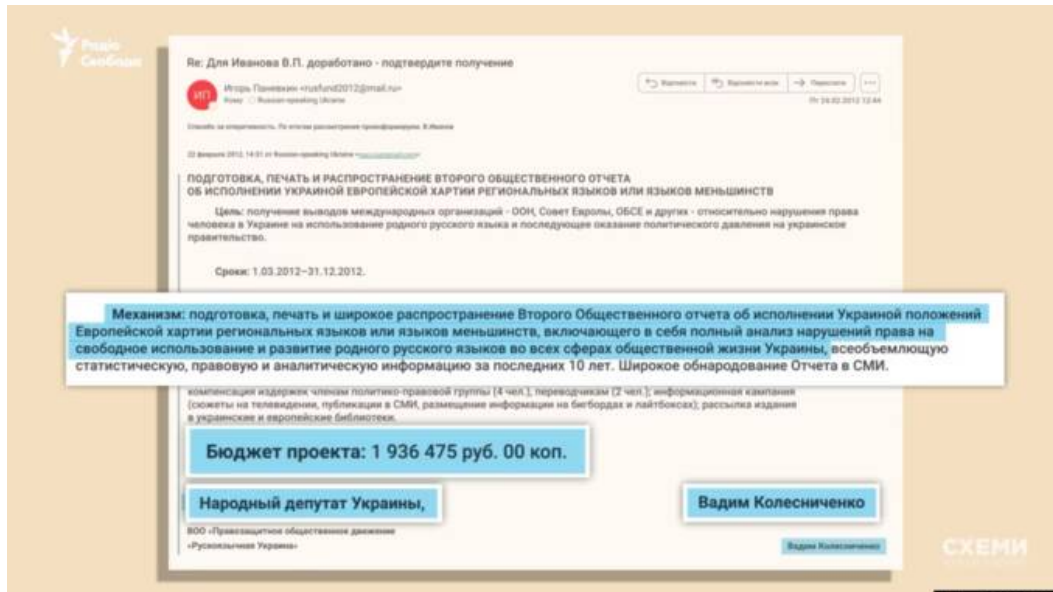
У 2012 році розгляд закону про засади мовної політики, який у суспільстві стали називати за прізвищами його авторів, Ківалова та Колесніченка, викликав бійки в парламенті й вуличні протести та, попри це, набув чинності. Він запроваджував статус «регіональних» для мов, якими говорить понад десять відсотків жителів на певній території. Як результат, російська стала регіональною у 13 із 27 територіальних одиниць України.

«Схеми» ж встановили, що Колесніченко отримував кошти від «Правфонду» на заходи з підтримки цього мовного закону як до, так і після його ухвалення в парламенті.

Зокрема, у лютому 2012-го, за пів року до того, Колесніченко звернувся до «Правфонду» з проханням надати 1,9 мільйона рублів (близько 65 тисяч доларів на той час) на написання, друк та поширення альтернативного офіційному звіту про нібито невиконання Україною міжнародного договору Ради Європи. Це - «Європейська хартія з регіональних мов», яка діє в Україні з 2006 року й захищає мови, що опинилися під загрозою зникнення. Серед таких в Україні на той час була й російська, допоки у 2025 році Верховна

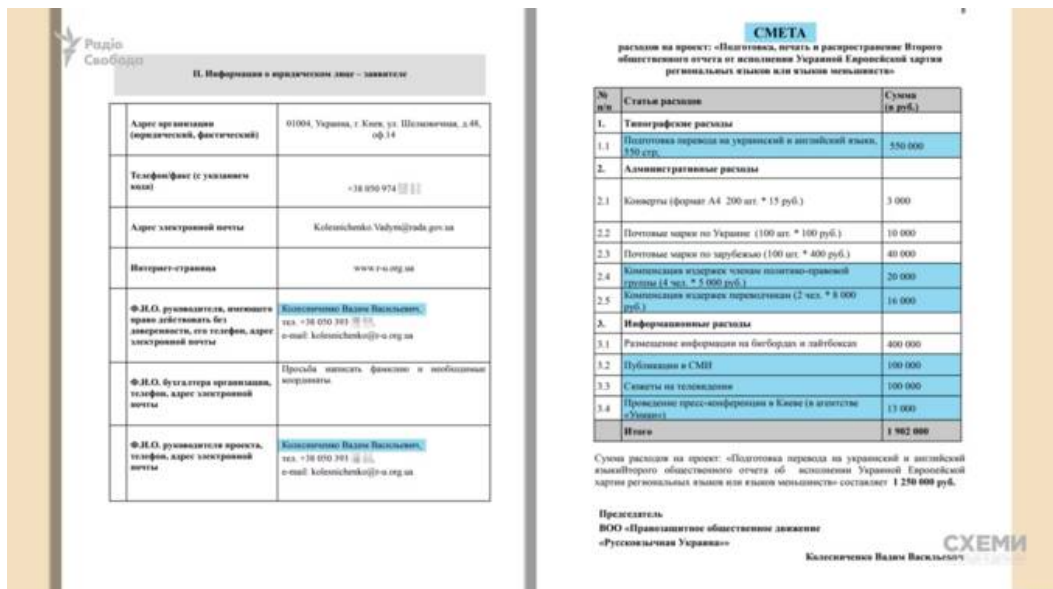
Рада не **виключила** її з цього переліку.

Мовний закон «Ківалова-Колесніченка» саме спирався на цю хартію як на інструмент популяризації російської в Україні, зазначили опитані журналістами науковці.

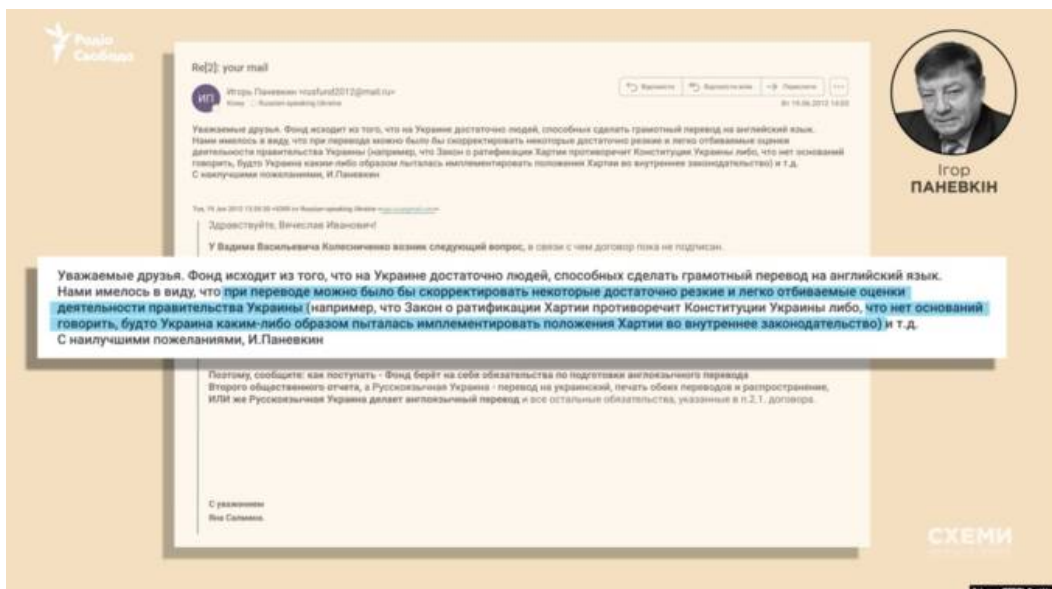
«Він був прописаний так, що насправді російську мову можна було вживати не поряд з українською мовою, а замість української мови», – пояснив дослідник мовної політики Володимир Кулик у розмові зі «Схемами».

«Правфонд» затвердив заявку Колесніченка та надав 1,2 мільйона рублів (майже 41 тисячу доларів) – трохи менше від запитуваної суми. Згідно з грантовою заявкою, доступ до якої отримали «Схеми», гроші мали витратити на публікацію у форматі книги та переклад звіту двома мовами – українською та англійською – гонорари експертам та перекладачам, а також масштабну інформаційну кампанію: сюжети на телебаченні та статті у пресі.

«Схеми» встановили, що, крім грошей, Москва надавала Колесніченку вказівки про те, що саме писати у своєму «громадському звіті» для Ради Європи. Інструкції депутату Верховної Ради надходили особисто від тодішнього керівника «Правфонду» Ігоря Панєвкіна.

У листуванні згадується і можливість залучення Міністерства закордонних справ РФ до перекладу документа англійською мовою. В одному зі своїх листів до Панєвкіна Колесніченко прямо вказує мету цього звіту – політичний тиск на українську владу.

У звіті нардепа для Ради Європи, наприклад, йшлося про відсутність для російської мови квот на радіо- та телемовлення та брак російськомовних шкіл, то у офіційному звіті від української влади навпаки підкреслювалося, що російська майже витіснила українську в різних сферах життя великих міст, і підтримка російської зберігає тоталітарну політику СРСР.

Таблиця 10
 про загальну частку державної мови в ефірі
 телеорганізації загальнонаціонального мовлення
 (з урахуванням субтитрування)

ТРО	Загальна частка державної мови в ефірі ТРО			
	Жовтень 2008	Березень 2009	Березень 2010	Березень 2011
1+1	75,7 %	72,9 %	78,0 %	80,5 %
5 канал	99,1 %	99,0 %	94,0 %	94,5 %
ICTV	70,0 %	68,0 %	77,0 %	84,4 %
ЕРА	100,0 %	98,0 %	100 %	96,9 %
ІНТЕР	64,9 %	61,0 %	67,6 %	81,1 %
М1	100,0 %	100,0 %	100 %	82,5 %
ТРК Україна	61,4 %	55,3 %	52,0 %	95,0 %
Новий канал	71,5 %	74,0 %	72,5 %	92,0 %
Середня частка державної мови в ефірі ТРО	80,3%	78,5%	80,1%	88,3%

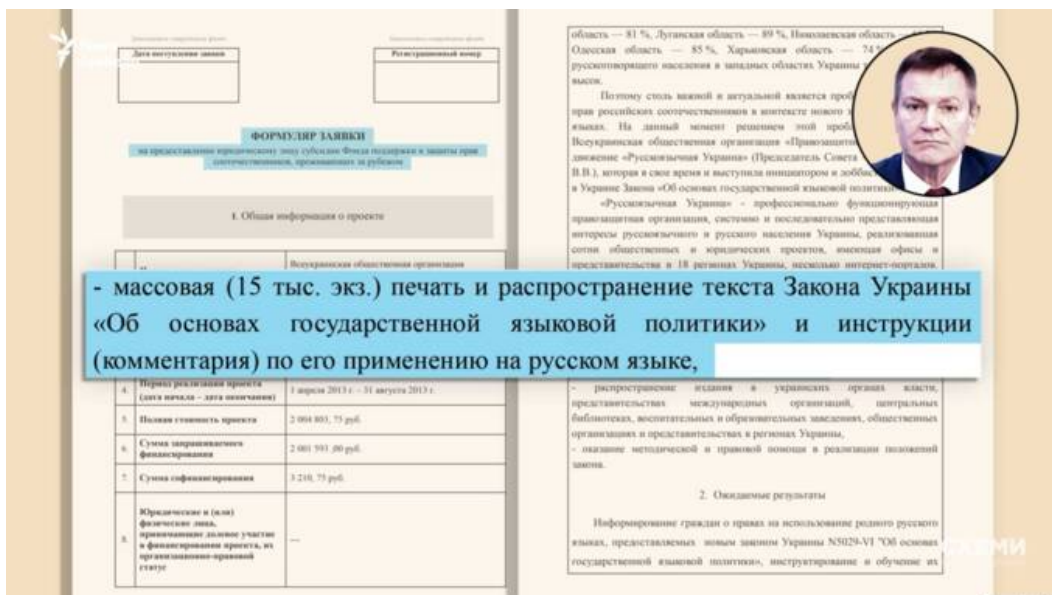
Таблиця наочно демонструє тенденцію до збільшення частки української (державної) мови в ефірі телебачення на восьми основних українських каналах (1+1, 5 канал, ICTV, Ера, Інтер, М1, ТРК Україна, Новий канал) згідно з даними

СХЕМИ

Співавтором звіту Колесніченка був його помічник Руслан Бортнік, а вступне слово написав його політичний соратник по «Партії регіонів» Сергій Ківалов. Останній на запитання «Схем» не відповів, а Бортнік зазначив, що про залучення Колесніченком грошей на цей звіт з РФ не знав.

У розслідуванні «Схем» йдеться, що це не єдина субсидія, яку український парламентар отримав від російського державного фонду для просування свого мовного закону.

Вже після його ухвалення, у 2013 році, «Правфонд» надав Колесніченку ще понад два мільйони рублів (близько 65 тисяч доларів). На цей раз, на видання брошури «для російських співвітчизників» в Україні з інструкціями про те, як застосовувати мовний закон, який тоді тільки набув чинності. Пояснювалося у брошурі, зокрема, як використовувати російську у діловодстві, судах та освіті замість української.

Згідно з документами витоку, які проаналізували «Схеми», поширювати профінансовану російським фондом брошуру мали серед держорганів України та міжнародних організацій, а також презентувати для громадськості у Києві в пресцентрі інформаційного агентства УНІАН за участі ще одного співавтора мовного закону – Сергія Ківалова. Проте захід відтермінували, і Ківалова на ньому замінив Михайло Товт, колишній нардеп і тодішній працівник Академії наук України, який був співавтором брошури зі застосування мовного закону, йдеться у розслідуванні «Схем».

Брошуру Товт писав разом зі Степаном Черничко, тодішнім проректором Закарпатського угорського інституту, а нині – ректором цього навчального закладу і депутатом Закарпатської обласної ради від Партії угорців України.

«Схеми» отримали та проаналізували цей документ. Згідно з розслідуванням, автори брошури заохочували використання російської у сфері надання послуг – наприклад, обстоювали право «офіціанта обслуговувати клієнтів винятково російською, бо відвідувач сам обрав цей заклад».

Згідно з документами витоку з Правфонду, за написання цих коментарів до брошури Черничко і Товт отримали по 5000 гривень (на той час 600 доларів).

«Схеми» звернулися до Товта та Черничка по коментар.

Чинний депутат Закарпатської облради Черничко зазначив, що не знав, хто фінансував брошуру, співавтором якої він був. А на запитання журналістів про подяку російському фонду, висловлену на першій сторінці брошури, відповів: «Не можу і не хочу коментувати». Втім, згодом у своєму листі до редакції Черничко уточнив, що «подяка сформульована не від імені авторів, а від імені окремої організації (Вадима Колесніченка «Російськомовна Україна» – ред.)», і що ця подяка «не є заявою співавторів».

Товт, якого сьогодні у медіа згадують як конституційного юриста і очільника благодійного фонду «Свалявський меморіальний парк», у розмові з журналістами «Схем» також заявив, що не знає хто фінансував брошуру про використання російської мови: «Я такого не пригадую, хто її фінансував. Я тоді працював у багатьох проєктах».

Він додав: «Я не заперечую, що це фінансувалося тим фондом. Можливо, вони і фінансували. Щодо використання в сучасних умовах російської мови в Україні, безумовно, моя позиція змінилася. А в цілому моя позиція щодо

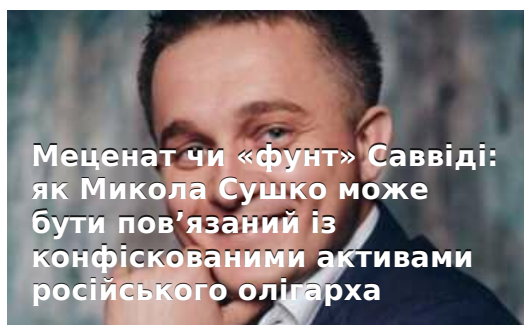
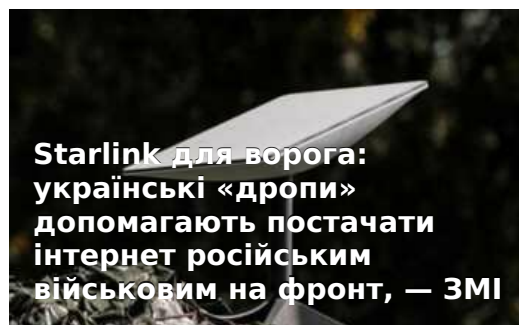
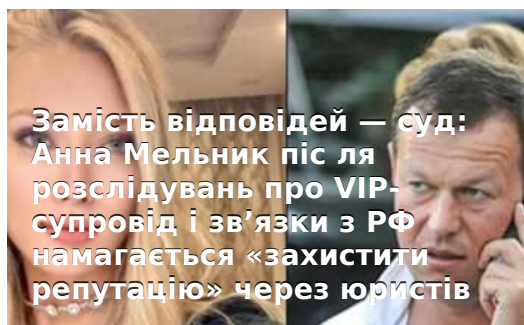
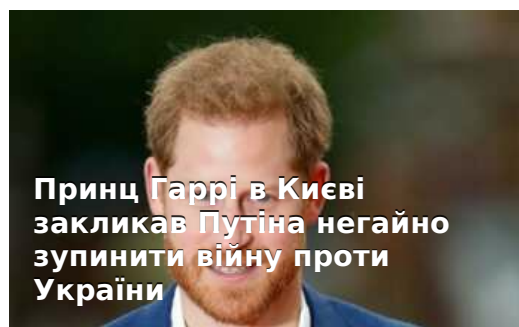
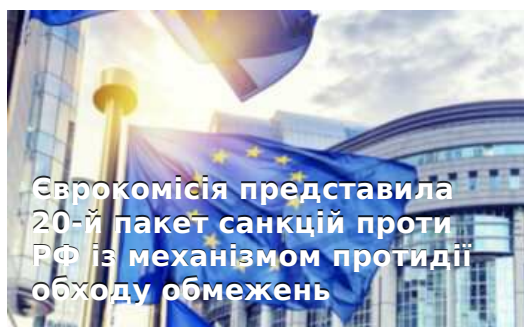
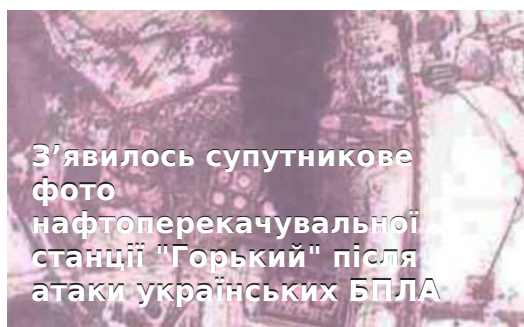
повних прав національних меншин безумовно не змінилася».

У лютому 2014 року, після втечі Віктора Януковича до Росії, Верховна Рада України проголосувала за скасування «закону Ківалова-Колесніченка». Втім, чинності це рішення не набуло, адже тодішній в.о. президента Олександр Турчинов відмовився його затверджувати, поки не буде ухвалено нового, альтернативного мовного закону.

Лише у 2018 році Конституційний суд визнав «закон Ківалова-Колесніченка» неконституційним.

Теги: [Бортнік Руслан](#) [Колесніченко Вадим](#) [Ківалов Сергій](#) [Партія регіонів](#)
[Російська мова](#) [Державна зрада](#) [Росія](#)

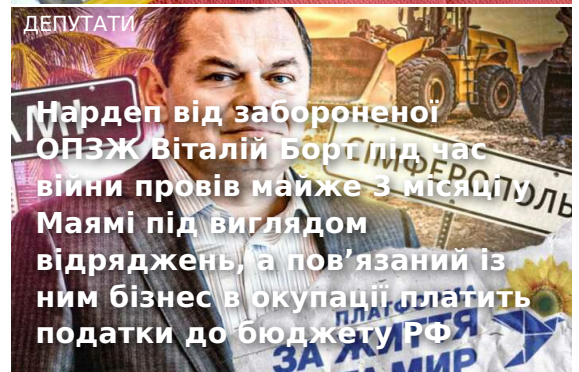
Читайте по темі:

Коментарі:

comments powered by [Disqus](#)

24.04.2026, 16:03 •
Корупція

📷 📺 Гроші на «регіональну мову»: оприлюднено докази фінансування Кремлем мовних провокацій в Україні

24.04.2026, 13:57 •
Події

У США заарештували військового, який заробив 400

тисяч доларів на ставках про захоплення Мадуро

24.04.2026, 13:54 •
Події

ФСБ заявила про затримання групи «неофашистів», які нібито готували замах на керівництво «Роскомнадзора»

24.04.2026, 13:42 •
Події

☑ Торнадо в Оклахомі: у місті Енід зруйновано будинки, авіабаза Венс призупинила роботу

24.04.2026, 13:36 •
Війна

📷 ISW: Кремль посилює звинувачення на адресу Литви для виправдання майбутньої агресії

24.04.2026, 13:24 •
Корупція

📷 У Києві викрили схему фіктивних довідок для відстрочки від мобілізації

24.04.2026, 13:18 •
Війна

📷 З'явилось супутникове фото нафтоперекачувальної станції "Горький" після атаки українських БПЛА

24.04.2026, 13:15 •
Війна

Росіяни з дрона влучили в мопед у Херсоні: двоє людей загинули на місці

24.04.2026, 12:45 •
Бізнесмени

📷 «Лео» проти «Глобалмані»: як конфлікт Альони Шевцової і Олександра Сосіса оголив тіньові схеми фінтех-ринку

24.04.2026, 12:39 •
Бізнесмени

📷 Hassan Dalghous and Hussein Dalghous: racism, humiliation, and leaked patient data behind Smile White's glossy facade

24.04.2026, 12:36 •
Корупція

У Чернівцях розслідують можливу розтрату бюджетних коштів на закупівлю дронів для ЗСУ

24.04.2026, 12:33 •
Корупція

📷 «Рука руку миє»: як мер Нетішина Супрунюк підписами відкрив забудовнику Миклушу доступ до 3 гектарів землі

24.04.2026, 12:24 •
Війна

📺 У Києві дрон-камікадзе вибухнув у водоймі поруч із людьми

24.04.2026, 12:18 •
Конфлікти

📺 У столичному ТЦ стався конфлікт зі зброєю: чоловік дістав пістолет і отримав удар ножем від опонента

24.04.2026, 12:15 •
Війна

📺 Є здоров'я і ще немає сім'ї: командир батальйону "Рейд" Євген Карась пояснив, чому потрібно мобілізувати з 18 років

24.04.2026, 10:24 •
Війна

📺 Ранкові вибухи у Києві: уламки "Шахедів" впали у Солом'янському районі

24.04.2026, 09:54 •
Бізнесмени

200 dronów dziennie i miliardowe zyski: właściciel Fire Point Denys Shtilerman albo manipuluje, albo buduje „szara” imperium

24.04.2026, 09:45 •
Чиновники

Брат начальника податкової Київщини Андрій Двірко працює в Бориспільському ТЦК та володіє мережею АЗС

24.04.2026, 09:39 •
Війна

Російські дрони атакували цивільне судно в морському коридорі поблизу Одеси

24.04.2026, 09:33 •
Прокурори

📷 Пенсії у 157 тисяч замало: експрокурор Дмитро Казак, який втік до Швеції, хоче відсудити ще 4,8 мільйона гривень

«зарплатного боргу»

24.04.2026, 09:27 •
Війна

ЗСУ відбили 194 штурми ворога і уразили чотири райони зосередження живої сили противника

24.04.2026, 09:24 •
Події

Meta та Microsoft оголосили про масштабні скорочення персоналу заради інвестицій у ШІ

24.04.2026, 09:21 •
Події

У США внаслідок стрілянини у торговельному центрі загинула людина

24.04.2026, 09:18 •
Війна

📷 За добу Сили оборони ліквідували 910 солдатів ворога

24.04.2026, 09:15 •
Війна

Трамп оголосив про продовження перемир'я між Ізраїлем та Ліваном

24.04.2026, 09:15 •
Війна

📷 **Росія атакувала Україну двома балістичними ракетами і 107 БПЛА: ППО знешкодила 96 дронів**

24.04.2026, 09:12 •
Події

Франція пропонує Греції передати 43 винищувачі Mirage Україні в обмін на знижку на Rafale

24.04.2026, 09:06 •
Війна

Китайські супутники загрожують армії США на Близькому Сході, - WSJ

24.04.2026, 09:03 •
Війна

📷 **Скандал із забезпеченням у 14-й ОМБр: Генштаб звільнив керівництво бригади та 10-го армійського корпусу**

24.04.2026, 08:54 •
Війна

**Російські війська
атакували три райони
Дніпропетровщини: у
Кривому Розі є
руйнування та поранені**

